

SOSIALURIN

Bláðstjóri:
Vátt SørensenÚtgevri:
Føroya JavnaðarflokkurPrent:
Prentsmíðjan á Høysbreyt

Yvirtøkan av skúlanum

EITT av fremstu málunum hjá tí sokallaða »sjálfstýrislandsstýrinum« er yvirtøkan av øllum skúlaskeiðum. Hetta vil sjálfandi kosta almikið av peningi; miðjónapening, ið hin føroyski skattaborgarin skal »bløða« fyrri, sum Siegfried Skaale tók til. Spurningurin er so, hvønn týðning henda yvirtøka verður at hava. Yvirtøkumennirnir málbera seg soleiðis, at skúlin skal gerast meira FØROYSKUR. Hetta ljóðar sjálfandi ógvuliga vakurt. Hetta kann bergtaka fólk, ið ikki hugsa um fylgjurnar og líta nógv væl framyvir.

EIN er spurningurin: verður skúlin meira FØROYSKUR, um hann verður yvirtikin. Hetta kann beinanvegin svarast við einum avgjörðum NEI — ikki eitt vet føroyskari enn hann er; tí um vit kanna hesi viðurskifti nærri, so eru lærarafólkini við skúlan flest øll FØROYINGAR, lokalu skúlamyndugleikarnir — skúlanevndirnar verða fólkavaldar, og í teimum sita bara FØROYINGAR, sáknarstýrni, ið eisini hava eitt orð at siga yvir skúlanum eru fólkavalð, og í teimum sita bara FØROYINGAR: hægsta vald skúlans er skúladirektið, og í henni sita 4 FØROYINGAR og 1 — danskari. Skúlamyndugleikarnir kunnu sostatt ikki gerast FØROYSKARI enn teir eru. Eitt annað mál eru skúlabøkurnar. Tær eru ikki allar føroyskar; men her liggur skuldin einans hjá okkum sjálvum. Eingin kann krevja, at Danir skulu skriva og útvega okkum føroyskar skúlabøkur.

TEIR, ið so lættentir eru við fólksins lagnu og fólksins peningi, hava veruliga einki at byggja sín yvirtøkupolitikk á; men sjálfandi er neyðugt at siga okkurt fyrri fólkinum, ið skal gjalda yvirtøkuna. Tað hevur Marius Johannesen gjørt. Hann gjørdi tað undir viðgerðini av figgarlógini — og sera einfalt: í heimastrylógini stendur, at vit skulu læra danskt væl og virðiliga; Danir vilja eisini læra enskt væl og virðiliga, men tað stendur ikki í dænsku grundlógini, bara í skúlaplaninum. Hetta, at vit skulu læra danskt væl og virðiliga, mugu vit fáa burtur úr heimastrylógini, og eitt stig á leiðini til hetta avrekswerk er at yvirtaka skúlan.

HESI orðini »VÆL OG VIRÐILIGA« skulu burtur úr heimastrylógini, sjálvt um tað kostar landskassanum einar 4—5 mill. krónur árliga. Hetta kann av sonnum sigast at vera »rationalt«. Men hver skal bera kostnaðin av at strika hesi trý orðini? Jú, hin føroyski skattaborgarin! Og hvat verða tey at kosta hinum einstaka skattaborgaranum? Um vit ikki seta eitt oyra til nýggjar skúlar, víðari útbýggjan av skúlanum, til føroyskar skúlabøkur, fleiri lærarafólk o.s. fr. verður henda yvirtøka at kosta 100 kr. uppá fólkid ella 200 kr. uppá hvønn einasta

Heðin Brú: LEIKUM FAGURT ...

175

teir fáa fisk; men teir hava ikki eitt vaðbein at taka hann við, teir hiava trol og aðra nýggja útgerð. Tað er henda ringa útgerðin, sum drupur okkum. Hvat kann tað nytta okkum at koma út á grunnarnar við húki ímillum øll tey nýggju amboðini? Nei, vit hava rent okkum fastar her heima, sett í botn. Latid okkum sleppa endanum og fara inn í eina nýggja tíð.

Hinir talararnir hava nevnt krepuna. Bert tann sama neyðin, at skriva eitt bræv og biðja ríkisstýrið um at gera eitthvørt, ella fara niður og biðja ríkisstýrið gera eitthvørt. Eg sigi nei. Vit skulu sjálfvir. Vit skulu gera ein banka her heima, hvørt menniskja skal vera við, styðja upp undir, lítið ella stórt. Hesin banki skal hjálpa okkum at fáa nútíðar skip, nútíðar reidskap. So fáa vit fisk. Er hann ikki her nærindis, fara vit longri burtur til vit finna hann, havið er stórt og ríkt. Vit senda ikki lógtingsmenn niður at samráðast við ríkisstýrið, nei, vit fara sjálfvir at samráðast, vinnulívsins menn, fara út í onnur lond beinleiðis at tingast um keyp og sølu av fiski og av allari útgerð, vit hava fyrri neyðini at handla við. Soleiðis gera vit, tá fyrstani spyrst burturúr. Hetta er tað, okkara flokkur vil. Eg biði tykkum so staðiliga: veljið hann til tykkara eigna gagn! Tít vita, hvat teir gomlu flokkarnir hava gjørt — púrt einki, talað, smájkast, tvarrað í havnargotum. Nei, veljið meg og mínar menn, vinnulívsins menn!

Nú var fyrsti partur av fundinum liðugur. Flokkarnir høvdu havt orðið, stevnukráirnar vóru bornar fram so mikið, sum talararnir tóktust tað neyðugt.

Fólk var tigandi, ikki eitt orð varð sagt; men roðararnir kendu, at tey fylgdu við, slúktu orðini. Nú tóku aðrir menn av teimum, sum komnir vóru, ciðið, svaraðu hvor fyrri sín fl. kk á tað, sum sagt var, tóku ting fram viðvíkjandi lógtingsarbeiðinum, sum kundu lýsa, hvussu flokkarnir høvdu roynst á tingi.

Seinri komu so aftursvarini frá teimum, sum høvdu talað. Nógvar

Keypa væl hagreiðdan

FESKAN UPSA

Tað er neyðugt, at upsin er væl bløðgaður

P. BACALAO

FÆROSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆROSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

Heldur tú ikki SOSIALIN?

So bílegg hann hjá postverkinum!

skattaborgara um árið í meiraútreiðslum, tað vil siga: 200 kr. um árið í nýggjum skatti og nýggjum tolli bert við at yvirtaka hetta EINA málið.

HATTA var so rokningin: 200 kr. árliga í eykaskatti og eykaskatt; men tá er ikki eitt oyra sett av til víðari útbýggjan av skúlaskeiðum, ið ivaleyst verður at kosta einar 200 kr. árliga afturat í meiraútreiðslum uppá hvønn skattaborgara — og so er skúlaskeiðin undir onnum umstøðum vörðin eitt vet FØROYSKARI og betri enn hann er. Tvørturímóti. Allra størsti vandi er fyrri, at vit stórlega koma í afturhond við útbýggjanini av skúlaskeiðum, samstundis sum vit skerja líkindini til lærdoms hjá teimum figgarliga minni mentu í samfelagnum, tí fjöldin av fólkinum verður ikki at hava ráð til at lata sínir børn burtur í læru, tá hin stóra »sjálfstýris«-skattarokningin er góldin.

FISKIMENN, ARBEIÐARAR? Eru tit til reiðar at offra rættin og atgongdina hjá bornum tykkara til lærdoms og vælfærdina í húsi og heimi tykkara á loysingaraltar »sjálfstýrislandsstýrisins«? Sjálvt um hetta ikki er annað enn ein »speli-bólta« hjá dekkasta afturhaldi landsins, er tað av sonnum eitt álvarsmál hjá hini stóru fjøldini, ið skal gjalda og »bløða« fyrri hasardpolitikk loysingarmanna.

var meira at siga stuttleiki, hittinorð, væl dugdu teir at taka til, helt bygdafólkið.

Ja, hatta var altíð vørandi, ljóðaði í aftursvarinum, tann nýggi flokkurin skal bert fáast við krepuna. Og hvi man tað vera, halda tit? Tí handlarnir hjá oddamonnunum eru í neyð, teir skulu bjarga, ikki landinum men sær sjálvum. Bara arbeida fyrri at fáa skip og fiskireiðskap. Tað ber til, teir fáast heldur einki annað við enn handil við fiski og útreiðing av skipum, hini landsmálina hava ongan áhuga, skúlamál, kirkjumál, vegir, brýr, havnir, lendingar og alt hetta, nei, einans handil, og tað beinan vegin, aðrenn fólk fær hugsað seg um.

»Nei, góðu veljarar, styðjið tit ihaldsmenn, tað verður tykkum longest sum best, tað er ein gamalur tryggur vegur at ganga. Tít hoyrdu, hvat framtaksmenn søgdu, teir vildu arbeida fyrri at fáa lógtinginum rættindi til at áleggja skatt. Eg veit ikki, um nakar her inni heldur seg hava ov litlan skatt, men skuldi onkur viljað havt meira skatt, so veljið framtaksmenn, tá fáa tit alt, tit kunnu bera av skatti og meira afturat.«

»Veljið framtaksmenn, tað er Føroya bjarging, verjið tykkara móðurmál, styðjið upp undir útbýgving av landinum — vegirnar, havnirnar, lendingarnar, brúgværnar, skúlaskeiðin. Tít hoyrdu, hvat ihaldsmaðurin segði — alt skal vera sum danskurin vil. Danskurin vil okkum ivaleyst alt gott; men tað ihaldsmaðurin meinar er, at vit nýta einki at gera sjálfvir, ja, eiga ekin at gera sjálfvir, tað sum henda skal, má verða givið okkum upp í hendurnar av danskinum. Varið tykkum fyrri ihaldsmanninum, hann beinir okkum fyrri øllum her heima!«

Fyrsti talarin endaði fundin, takkaði teimum, sum høvdu havt orðið, læt at at hóast menn høvdu verið ósamdir, so hevði orðaskiftið verið sakligt og sámligt, takkaði teimum, sum vóru komnir tilstaðar og bað tey nú hugsa seg um, taka støðu til hvat tey skuldu

TØKK

Hjartaliga takka vit øllum tykkum, sum vistu samkenslu tá ið góði pápi, verpápi og abbi okkara

Janus Sørensen,

lá sjúkurl og doyði.

Tøkk til starvsfólkið á sjúkrahúsinum og tey sum vitjaðu hann. Tøkk til tey sum sendu blómur og kransar og fylgdu honum til hansara síðsta hvíldarstað.

Trongisvágur, 22.3.63

Børnini

HJARTANS tøkk fyrri sýndan heidur á silvurbrúðleypsdegi okkara 2.—3.

Alexandra og Bjarki Skaale

Aðalfundur

Havnar Klubbi hevur aðalfund sunnudagin tann 31. mars 1963 kl. 16 við hesi dagsskrá:

1. Góðkennan av roknskapum.
2. Uppskot frá fleiri limum um lógarbroyting.
3. Ymist.

Nevndin.

Danmarks bedste oilekamin. Automatisk rundtræk og trækregulering.

PI. VALDEMAR LUTZEN
Tórshavn

TILBOÐ

Útvendugt málaraarbeiði við Havnar kirkju verður við hesum útboðið alment.

Frágreiðing og treytir fáast hjá Clement Dalsgaard, frá í dag.

2802

SNAR-vaskað

centrifugerað og turkað

SNAR-vask

Bøgata 14

Besta gávan til
FØROYINGIN
burturi og heima
er ein
FØROYSK BÓK